

DALS BERGSSOCIETET

Reglor för Dals bergs societet.

Stockholm : tr. i Kongl. tryckeriet
1779

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Reglor
För
Dals Bergs Societet.

Stockholm 1779,
Trykt i Kongl. Tryckeriet.

Reglor

Dala-Bergs Societet.

Stockholm 1779.

T. K. Kungl. Tryckeri.

Förskrift: Stålens Beskrifning.
Kat. 11/7641 1978. Pris: 290 kr.

Reglor

För
Dals Bergs Societet.

När början blifvit giord, at med arbete drifva Silfver- och Koppar-Grufvor på Dals Land uti Elfsborg Landshöfdingedöme, hvarest upå åtskilliga ställen uti Änimskogs, Tydje, Tösfö och Fröskogs, med flere foknar, finnas anledningar til rika Silfver- och Koppar-Malmer, har Kongl. Maj:t genom Nådige Skrifvelse af d. 28 November 1774, samt Kongl. Bergs-Collegium genom des trykte Protocolls Utdrag derom af d. 8 December samma år, bifallit Dals Bergs Societets inrättning. Delegarne hafva sedan genom de infatte medel, låtit arbeta Grufvorne samt inrätta Bok- och Vask-Verk; vidtagit nödiga anstalter til Verkets drift, samt, enligt Kongl. Bergs-Collegii Privilegium af d. 3 Junii 1777, låtit upbygga Smält-Hytta för Silfver- och Koppar-Tilverkningen. Interessenterne hafva äfven inköpt nedannämde Landt- och Jern-Bruks Egendomar, til erhållande af skog och kol-fång, af betiening med dagsverken och körflor, samt at med lindrigare omkostnad än annars kunna drifva Silfver-Verket, jemte säkerhet för de af Interessenterne til detta ändamål använde penningar. Sedan Verket sålunda blifvit grundadt och inrättadt, Grufvorne befunnits innehålla goda malm-tilgångar, och tilverkning blifvit giord; så hafva samtliga Delegarne uti Dals Bergs Societet öfverenskommit, at til ordning och säkerhet fastställa följande Bolags-Reglor:

1:mo. Dals Bergs Societet består af Fyrhundrade Actier eller Andelar, och hvarje Actie af Sextio Fem Riksdalers infats. Af dessa äro Tiugu Riksdaler förut i ferskilta poster betalte, och de öfrige Fyratio Fem Riksdaler erläggas, innan nästkommande April månads slut, vid det uti Kongl. Utmåls-Förordningen af år 1757 utfatte vite, emot erhållande af de Actie-Sedlar, hvartil Societeten nu fastställt formulaire, och med utbyte af de förra Actierne, hvilka sålunda indragas och til intet göras; Blifvandes Actierne så lydande:

Nedanåkrefne Hufvudmän af Dals Bergs Societet betyga härmed, at N. N. för et teknadt Capital, af Sextio Fem Riksdaler Specie, som betalt blifvit och härmed quitteras, är Delegare för denna Actie, N:o —, af de Fyra Hundrade Actier, hvaraf Societeten består, uti Dals Silfver- och Koppar-Verk, med alla derunder hörande Grufvor, Smält-Hytta och öfrige tilhörigheter och rättigheter, samt Hvittlanda Jernbruk, Stenorsby, Hängelö och Hindrichsholms Säterier, jemte de til Dals-Verket inköpte Hemman, som tillsammans utgöra några och Trettio hela Mantal, uppå Dals Land uti Elfsborgs Landshöfdingedöme, efter de under d. 30 fistledne Januarii uprättade och af Societeten underåkrefne Bolags-Reglor; och at bemälte N. N. eller den, som genom åkriftelig å Actien teknadt transport och namn, på nya Innehafvaren, blifvit deraf Egare, efter hembud til Societeten, såsom Bolags-Reglorne innehålla, kommer at åtniåta den egande andel uti ofvannåmde Egendomar, samt rättigheter och utdelning, som hvar och en Delegare tilhåra, hvilket härmed försåkras, til visso hvaraf denna Actie med egenhåndige underskrifter bestyrkt är. Stockholm d. 30 April 1779.

På Dals Bergs Societets vågnar

N. N.

N. N.

2:do. Dals Bergs Societet tilhåra, såsom des Egendom, de nu i arbete varande Silfver- och Koppar-Grufvor, på Wåfsviks, Elkekjerris och Knolle Hemmans egor, jemte de flere, hvartil Societeten nu eger rättighet, eller hvilka framdeles för Societeten kunna uptagas; Konung Gustafs Silfver-Hytta på Hensby Frålle-Hemmans egor uti Fråskogs fokn; Hvittlanda Jern-Bruk med 800 skeppunds årligt smide efter Hammaråskatten uti Tåsfå fokn; samt följande Landt-Egendomar: Uti Fråskogs fokn, Stenorsby Säteri 1 mantal, Hensby $\frac{1}{4}$ Hemman Frelse, Råffalen $\frac{1}{8}$ dito, Gobyn $\frac{1}{8}$ dito, Knarebyn 1 helt dito, Sannerud $\frac{1}{8}$ dito, Hult $\frac{1}{4}$ dito, och Buserud Frelse-utjord; derjemte Byn $\frac{1}{4}$ Hemman Skatte-Krono och Bodane $\frac{1}{4}$ dito; samt Råntan och Frelse-Råntan til följande Skatte-Frelse-Hemman, Hensby $\frac{3}{4}$; Bocklarud $\frac{1}{4}$; Linknappen $\frac{1}{4}$; Viken $\frac{1}{2}$; Smedåerud $\frac{1}{8}$; Hult $\frac{1}{4}$; Stora Strand 1 helt och Östensbyn $\frac{1}{2}$ mantal.

tal. Uti Tiffelskogs fokn, Ragnerud $\frac{1}{4}$ Hemman Frelse. Uti Änimskogs fokn, Hängelö och Mälgårdens Säteri af 2 mantal, Spånsbol rå och rörs $\frac{1}{4}$ mantal; Hindricsholms Säteri 2 mantal; Öftra Kårsbyn 1 mantal Frelse; Skogsgården $\frac{1}{4}$ dito; Tällesbyn $\frac{7}{8}$ dito; Bodane $\frac{7}{8}$ dito; Torp $\frac{3}{4}$ dito; Hwisbol $\frac{1}{2}$ dito; Lågan $\frac{1}{4}$ dito; Westergården 1 helt dito; Byn 1 helt dito; Tittersrud $\frac{1}{8}$ dito; Krusebol $\frac{1}{4}$ dito; Stora Bräcke $\frac{1}{4}$ dito; Änimskogs stom 1 helt dito; Wingenäs 1 helt dito; Gyltungebyn $\frac{5}{32}$ dito; Hemmingsbol $\frac{1}{4}$ dito; Brandferud $\frac{1}{8}$ dito; derjemte Wafsviken $\frac{1}{3}$ Hemman Skatte-Krono, och Eskekjerr $\frac{1}{4}$ dito; samt Frelse-Räntan af Kingebol 1 helt Skatte-Frelse; Säbyn 1 helt dito; Gallmen $\frac{1}{8}$ dito; Gyltungebyn $\frac{1}{32}$ dito; Stora Måfen $\frac{3}{4}$ dito; Lilla Måfen $\frac{1}{4}$ dito; Mällbyn $\frac{1}{4}$ dito; Ullerud $\frac{1}{4}$ dito; Smedsrud $\frac{1}{8}$ dito; Lågan $\frac{1}{4}$ dito; Refsbyn $\frac{1}{2}$ dito; Berg $\frac{1}{2}$ dito; Hult $\frac{1}{4}$ dito; Hemmingsbol $\frac{1}{4}$ dito. Uti Åmåls fokn, Nygård 1 helt Hemman Skatte-Frelse. Uti Töfö fokn, Hvittlanda Veftra 1 helt mantal Skatte-Krono; Ankjern $\frac{1}{8}$ dito; Odbydane $\frac{1}{4}$ dito; Skränne $\frac{1}{8}$ dito. Uti Häfleskogs fokn, Torpane 1 helt Skatte-Krono; Rådane $\frac{1}{2}$ dito; Knuffelbodane $\frac{1}{10}$ dito. Uti Tydje fokn, Westanå 1 helt mantal Frelse, och Räntan af Biörbyn 1 helt Skatte-Frelse; Slädekjerr 1 helt dito; Tapperud $\frac{1}{2}$ dito; Giäldsbyn $\frac{1}{4}$ dito; Hvilka Bruk och Egendomar, med deras Privilegier och Rättigheter, som nu lagligen äro, eller tilvinnas kunna, förblifva tillfammans förenade til Dals Bergs Silfver- och Koppar-Verks Societet, jemte tilhörande Bygnader, Inventarier, Materialier och Effecter.

3:tio. Til erhållande af nödigt förlag och til ofvannämde Egendomars inlöfen, för at derigenom kunna upbringa Dals Silfver- och Koppar-Verk til betydande nytta för det Almäna och för Societeten, hafva Interessenterne förskutit ofvannämde infatte medel, hvarjemte Lån uti Rikfens Ständers Banque på ofvannämde Egendomar blifvit beviljad; hvarföre samtliga Interessenterne härmed anmoda och befulmäktiga Hufvud-Disponenten, Affloren Herr Baron S. G. HERMELIN, at uti Rikfens Ständers Banque pantsätta Societetens Egendomar för ofvannämde Lån, och at det uttaga och på Societetens vägnar quittera; äfven an-

modas de i Stockholm varande Hufvudmän , at om Caution för Banco-Lånet erfordras , den samma underkrifva ; blifvande Societeten gemensamt derföre ansvarig.

4:to. Dessa Penningar komma på det fätt at användas och disponeras , som Interessenternes öfverenskommelse af detta dato , til betalande af ofvannämde Egendomar och til Verkets drift , innehåller , hvilket beflut , til des det blifvit verkstaldt , skal ega samma kraft och verkan , som vore det härstädes infördt.

5:to. Delegarne i denna Societet sammanträda til en almän Sammankomst hvarje år , på tid och ställe , som af Hufvud-Disponenten utfättes i de första månaderne af året uti Stockholm , och uti Inrikes Tidningarne kungöres ; hvarvid Interessenterna antingen äro närvarande , eller kunna befulmäktiga någon af Delegarne inom Societeten , å sine Actiers vägnar. Vid denna Sammankomst göra Interessenterna sig underrättade om Verkets tillstånd , hvarom Hufvud-Disponenten förut upfätter Berättelse , och meddelar den til Hufvudmännen i Stockholm och Götheborg , hos hvilka de öfrige Interessenterna derå hafva tilgång. Interessenterna utnämna vid hvarje årlig Sammankomst Revisorer , som granska Räkningarne för det nästledne året , hvilka med Hufvudbok skola vara afslutade , och aflemla Revisorerne sedan deras yttrande til Societeten , hvarest och om ej något finnes , som fordrar rättelse , meddelas på Societetens vägnar behörig decharge. Interessenterna öfverlägga om Verkets drift , och besluta om almäna arbets - plan för följande året ; likaledes efter Verkets Cassa och inkomster afgöres när och huru mycket utbyte för hvarje Actie kommer at utbetalas til Interessenterna. De välja äfven årligen vid denna Almäna Sammankomst Hufvudmän och Hufvud-Disponent , antingen andra eller de samma som förut varit. Om Interessenterna ej , såsom hittils , enhälligt öfverenskomma , så gälla de fleste rösterne , beräknade efter Actiernes antal.

6:to. Til Hufvudmän utväljas 6 eller 7 ibland Interessenterna , och en af dem til Hufvud-Disponent. Den sistnämdes syfta består deruti , at låta verkställa allt det , som ländes til Silfver-Verkets upkomst och Societetens förmon. Han eger at förordna
om

om Grufve-brytningen, hvilka Grufvor och arbeten skola drifvas, och huru Smältningen bör förrättas, samt om disposition af Verket och de til Societeten hörande Egendomar. Han refer årligen til Verket och blifver der någon tid vistande, efter som göromålen fordra, samt dels då, dels skrifteligen förordnar, hvad han pröfvar dervid nyttigast vara, och såsom Husbonde befaller och styrer Verket; hvarföre Styrselföraren eller Directeuren vid Verket och Betieningen uti sina göromål af honom hafva at taga föreskrift och ordres, och ej från hvar och en särskilt af Interessenterne. Hufvud-Disponenten tilkommer, at sielf, eller genom den han til Fullmäktig förordnar, bevaka Societetens rätt vid Domstolar och hos vederbörande Embetsmän, samt på Societetens vägnar göra de anförningar och bevaka de angelägenheter på högre eller lägre ort, som befinnas nödige för Societeten; hvarföre Societeten härmedelst updrager honom des öppna Fullmakt. Honom tilhörer äfven, at föra correspondancen, som angår Verket; at sielf eller genom andra mottaga och på Societetens vägnar quttera de penningar, som för Societetens räkning inflyta, och at utbetala dem, enligt den i 4:de momentet nämde öfverenskommelse, för betalning af köpeskillingen å ofvannämde Egendomar; til Verkets drift och förlag; til räntas erläggande för Banco-Lånet och afbetalning derå til des Lån-Summan blifvit betald; samt til utdelning å Interessenterne efter deras Actier. Han bestyrer sielf eller genom andra om Silfver-tilverkningens lefvererande til myntning och beloppets mottagning, samt om förfälgnung af Jern- och Koppar-tilverkningen, på det sätt, som med Hufvudmännen afgöres för Societetens almäna räkning; utan at hvar och en af Interessenterne kunna begära dem in natura. Öfver de inkomster och utgifter, som sålunda til Verkets Cassa i Stockholm inflyta eller utgifvas, förer han en ordentlig Cassa-Räkning, med des verificationer, samt efterfer at Räkningarne och Bruks-Böckerne vid Verket behörigen författas. Han beförjer derjemte alla de mål, som kunna befordra Silfver-Verkets upkomst, tilväxt, bestånd och förkofran, til det Almännas och Societetens förmon.

7:mo. För de öfrige Hufvudmännen upvisar ofvannämde Disponent, så ofta de åstunda, förenämde Cassa-Räkning; äfven som hvar och en Hufvudman, när han behagar, eger dertil fri tillgång, samt til Räkenskaperne vid Verket, och at af Disponenten eller från Verket fordra de underrättelser, som kunna åstundas. Hufvudmännen afgöra sådana mål, efter de fleste personers beslut, som angå verkställigheten af ofvannämde Egendomars inköp och betalning; samt Verkets drifvande med ordentligt förlag; ofvannämde Egendomars indelning til de räntor och arbeten, som kunna prövas nyttigast, och om något Hemman til Silfver-Verkets större förmon, i afseende på belägenhet och förhållande, skulle mot annat Hemman utbytas; äfven ankommer på Hufvudmännen, om framdeles någre Hemman skulle til Societeten inköpas, i fall det af Societetens Cassa, utan något serkilt tillkott af Interessenterne, kan verkställas. Uti de ärender vid Verkets drift, hvarom Disponenten rådfrågar de öfrige Hufvudmännen, hafva de på Societetens vägnar sådana mål at afgöra, samt at tillsätta Styrelseförare vid Verket, när ledighet är, samt reglera lön och vilkor. Om Hufvud-Disponenten skulle, genom dödsfall eller dylikt, ej kunna efterse Verket, så föranstalta Hufvudmännen om Verkets disposition til des Interessenterne sammankomma, at en annan i des ställe utvälja. Hufvudmännen eller Disponenten kunna äfven sammankalla Interessenterne, utom den årliga Sammankomsten, om de så nödigt pröfva.

8:vo. Sedan Actiernes antal för hvarje Interessent blifvit reglerat efter des gjorde insats, och enligt i:sta momentet dessa förnyade Actier äro Interessenterne tilltälte, så i fall någon af Interessenterne sedan vil sälja sina Actier til den, som förut är Delegare uti Societeten, behöfves intet hembud; utan gifves det alenast Hufvud-Disponenten tillkänna, för annoterande vid räkenskaperne, och des påkrift å Actierne; men om köparen ej förut är Delegare, så böra Actierne til Societeten hembjudas, på det sätt, at Actie-Egaren derom tillskrifver Hufvud-Disponenten och derå tager des bevis. Åstundar någon af de förra Interessenterne, at sådan Actie sig tilhandla, söke, at derom öfverenskomma:
men

men om det ej sker, eger den af Interessenterne, som inom et år derefter sig först vid Töffebo Härads - Rätt anmäler, rättighet, at börda, på samma sätt Lag om börd fåger, sådana Actier, som til någon utom de förra Delegare kunde förfäljas, mot lika köpesummas betalande, som säljare och köpare kunna med ed erhålla, at den nya köparen derföre betalt. Med hvarje Actie åtföljer des andel i Verket uti fast och lös Egendom, hvilka ej få åtskiljas. Bördas ej Actien inom natt och år, ifrån datum af Hufvud-Disponentens aflemnade bevis om hembud, eger den nya Delegaren lika rättighet, som de förra Interessenterne, enligt desamma Bolags-Reglor. Hufvud-Disponenten gifver de öfrige Hufvudmännen tillkänna, när något hembud af Actier sker, och hafva de öfrige Interessenter at derom hos dem sig underrätta; det anmäles äfven af Disponenten vid Interessenternes nästa almänna Sammankomst. Skulle genom arf eller annars flere Deltagare blifva uti en Actie, måge de sig derom förena, och den som innehafver Actien dertil anses för Egare, så at Verkets Böcker ej känna mindre fördelning, än det faststälte antal af 400 Actier.

9:mo. Sedan ofvannämde Egendomar blifvit til Silfver-Verket inköpte, och såsom den i 4:de momentet nämde öfverenskommelse innehåller, betalte, kommer Verket at drifvas genom dessa tillhörigheter och inkomster, samt det af Interessenterne infatte förslag, utan vidare tillskott, och Behållningen, sedan årlige afbetalningen til Banquen blifvit giord, at dels användas til en större Förlags-Cassa för tilverkningens förökande, dels til utdelning åt Interessenterne efter deras Actier, såsom hvarje år af Interessenterne vid Almänna Sammankomsten kan beslutas.

10:mo. Dessa Bolags-Reglor blifva härigenom faststälte och kunna ej ändras; utan at åtminstone tre fjerdedelar af Egarena efter Actiernes antal derom öfverenskomma, då de efter Verkets beskaffenhet i framtiden kunna ombytas och förbättras.

Til Hufvudmän hafva Delegarena nu utvalt följande Herrar och Män; nemligen Cancellie-Rådet och Commendeuren af Kongl. Waf-Orden, Herr CLAES ALSTRÖMER; Bergs-Rådet och Riddaren

af Kongl. Nordstjerne-Orden, Herr SAMUEL SANDELS; Directeu-
ren och Riddaren af Kongl. Wasa-Orden, Herr JEAN ABRAHAM
GRILL; HERR Grefve GUSTAF AXELSON SPARRE; Kongl. Se-
creteraren Herr SAMUEL AF UGGLAS; och tillika til Hufvud-
Disponent, Affefforen Friherre Herr SAMUEL GUSTAF HERMELIN;
med hvilkas samtycke Interessenterne begära, at de på ofvannämde
fätt åtaga sig Förvaltningen af Dals Silfver-Verk, och at de ofvan-
nämde Hufvudmän, som i Stockholm äro närvarande, å Societe-
tens vägnar underskrifva Actie-Sedlarne. Stockholm den 30
Januarii 1779.

KUNGL. BIBL.

1978-11-06

STOCKHOLM

www.books2ebooks.eu